

Іван Кириченко

НА ТАРАСОВІЙ ГОРІ, У СЕРЦЯХ І В ДОБРІЙ ПАМ'ЯТІ

(Кобзар Євген Адамцевич у відгуках, листах, документах та світлинах)

Проходять роки, десятиліття, а справді народне, талановите залишається нетлінним. Свідченням цього є й відгуки, листи, документи про Євгена Адамцевича (1904–1972), уродженця с. Солониця Лубенського району Полтавської області, його світлини, які подаємо нижче. У кожного з публікованих матеріалів своя історія. Туристи з Омська й Петрозаводська, зворушені грою та співом кобзаря і його дружини Лідії Дмитрівни на Тарасовій горі в Каневі, відкрили для себе такий чарівний і принадний, неповторний світ української пісні! Слухаючи “Запорізький марш” у виконанні Є. Адамцевича, сім'я Дедиків з Івано-Франківська перейнялася ще глибшими патріотичними почуттями до нашої сивої давнини, до козацької історії, відчула їхній подих у сьогоденні. До гри та співу кобзаря не залишився байдужим й інженер-електрик Богатюк із Москви. Щось рідне й дороге прокинулося в його серці, коли повернувся з Тарасової гори додому. Почуте й пережите не давало йому спокою, отож вирішив розповісти про це в листі до співробітників музею Тараса Шевченка в Каневі. Цікава доля й рідкісної світлини сім'ї Адамцевичів, де сфотографований і юний Євген-гімназист. Вона довго зберігалась у моєму домашньому архіві, аж раптом загадково зникла. Не раз шукав її, але не міг віднайти. І ось раптом побачив у незнайомого чоловіка на базарі. Викликав міліцію, з допомогою якої світлину вдалося повернути. Тепер пропоную її читачам “Рідного краю”. Із поданих документів Євген Адамцевич також постає як людина талановита й знана в різних верствах українського суспільства. Щоправда, відзначення його заслуг у розвитку української культури та мистецтва з цих свідчень постає аж надто скром-

ним. Тож віддаймо належне його пам'яті сьогодні. Пошануймо увагою до його життя і творчості, до вивчення і пропаганди його кобзарської спадщини серед наших сучасників і прийдешніх поколінь.

*Євген Адамцевич-гімназист разом із батьком,
матір'ю та сестрою. Фото. Київ, 1913
(публікується вперше)*

№ 1

ПРАВЛІННЮ МУЗИЧНО-ХОРОВОГО ТОВАРИСТВА УРСР

Протягом тижня кобзар Адамцевич Є. О. чарував відвідувачів Канівського державного музею-заповідника “Могила Т. Г. Шевченка” своїм неповторним виконанням українських народних пісень і дум. Серед слухачів кобзаря були люди різних професій, різного віку, різних національностей: росіяни, українці, вірмени, грузини, узбеки, латиші, відвідувачі із зарубіжних країн. Для всіх їх була зрозуміла краса і сила народних мелодій, що їх з великим мистецтвом, глибокою схвильованістю та щирістю виконував Євген Олександрович. З ранку до вечора на Тарасовій горі лунали струни його коб-

Євген Олександрович та Лідія Дмитрівна Адамцевичі на Чернечій горі в Каневі. Фото. 1972

зи та задушевний спів митця, привертаючи увагу багаточисленних відвідувачів Шевченківського заповідника. Діти і дорослі з однаковою увагою слухали, затамувавши подих, натхненний спів кобзаря. Слова щирої вдячності від слухачів супроводили кожен його виступ.

Вірний друг кобзаря – його дружина Лідія Дмитрівна також брала участь у виступах Адамцевича і виконувала разом із ним ряд пісень.

Колектив Канівського музею Тараса Шевченка виносить щире подяку Євгенові Олександровичу за його прекрасний талант, який він щедро дарує людям, за поширення скарбів українського народного мистецтва серед наро-

ду, і в дар йому передає пам’ятну Шевченківську медаль.

Від імені багаточисленних слухачів Є. О. Адамцевича звертаємося з проханням до Правління Музично-хорового товариства УРСР відзначити благородну працю талановитого кобзаря.

*В. о. директора Канівського
музею-заповідника
“Могила Т. Г. Шевченка”
З. Тарахан-Береза
(підпис)*

ІЗ КАНІВСЬКОЇ “КНИГИ ВРАЖЕНЬ”

20.VIII.72 г.

Мы никогда не забудем песен в исполнении Адамцевича.

Захар и Евгений Алексеевы

* * *

Большое Вам спасибо, дорогие кобзари!

(підписи)

г. Белая Церковь

* * *

21.VIII. 72 р.

Щиро дякуємо народному кобзареві Євгенові Олександровичу Адамцевичу за душевне виконання українських пісень про Тараса Шевченка.

(підписи)

* * *

21.VIII. 72 г.

Мы, группа туристов из Далекой Сибири, г. Омска, приносим благодарность кобзарю Адамцевичу Е. А. за его душевное исполнение украинских песен, прославление великого украинского поэта-кобзаря Тараса Шевченко на его могиле, у памятника.

(підписи)

* * *

21.VIII. 72 г.

Кобзарь Евгений Александрович Адамцевич истинный народный сказитель-поэт. Каждое его слово, звук вызывали физическое ощущение народной украинской поэзии, музыки. “Думы”, Кармелюк – на могиле Тараса. Все плакали. Незабываемо! Такое – на всю жизнь. Настоящий шевченковский день.

(підписи)

Петрозаводск, Омск.

* * *

22.VIII. 72 г.

Низко кланяюсь талантливому кобзарю Е. А. Адамцевичу за его чудесно исполненные песни. Большое спасибо!

Желаю доброго здоровья на долгие годы.

(підпис)

* * *

22.VIII. 72 з.

Слушая пение и музыку народного кобзаря Адамцевича Евгения Александровича и Лидии Дмитриевны как-будто переносишься в былые времена нашего соотечественника, великого украинского поэта Т. Г. Шевченко. Отзвуки старых времен в устах народного кобзаря разят сердца современных слушателей.

Большое спасибо исполнителям произведения Великого Кобзаря!

Семья Горных из Киева

* * *

22.VIII. 72 з.

Мы впервые посетили музей-могилу великого украинского кобзаря Т. Г. Шевченко. Какие же чувства вызвали присутствие и игра народных украинских кобзарей! Их музыка – лучшая дань народа Т. Г. Шевченко. Мы хотим выразить нашу особую благодарность Адамцевичу Евгению Александровичу и Лидии Дмитриевне, любовно и вдохновенно познакомивших нас с лучшими народными произведениями и песнями Шевченко.

Большое спасибо!

Семья Гользиных из Москвы

* * *

23.VIII. 72 р.

Слухаючи народного кобзаря Адамцевича Є. О., відчували надзвичайну насолоду і щастя. Вдячні і низько кланяємось кобзареві за виконання чудових українських дум і пісень, а особливо за “Запорізький марш”,* власний твір Кобзаря, який він так майстерно виконує. Завдяки його талантові ми маємо можливість цей твір тепер чути часто по радіо, і перед очима встає сива давнина і козаки в поході на баских конях...

Щиро вдячні!

Сім'я Дедиків з Івано-Франківська

ЛИСТ ИЗ МОСКВИ

Конец мая и первые дни июня в этом 1972 году на земле Тараса Григорьевича Шевченко были дождливые и холодные. Туристы на Каневской турбазе приуныли. Но вот с 5 июля сплошной покров туч разорвался, показалось солнце. Пляж на Днепре у турбазы устлался отдыхающими и экскурсантами.

В то же время на Тарасовой горе появился слепой кобзарь Адамцевич Е. А. в сопровождении жены Лидии Дмитриевны. Большая

спокуса после ненастных дней теплое летнее солнце, но песня и музыка старого кобзаря сказались более привлекательны. На турбазе, пожалуй, не осталось ни одного туриста, который бы не появился на могиле Тараса послушать украинские песни и думы в исполнении Е. А. Адамцевича. Репертуар у него богатый... Мне показалось, что сам Тарас Григорьевич – “кобзарь из кобзарей” – вдруг поднялся из могилы и коснулся струн бандуры своими руками.

Я счастлив был несколько дней, но, к сожалению, отпуск кончился, остается только память.

В течении пяти дней с 9 часов до 15 и с 15 часов до 16 вокруг кобзаря собирался стар и мал. Украинцы и русские, армяне и грузины, латыши и эстонцы, немцы из ГДР и представители других народов. Каждый, кто слушал, не оставался равнодушным. У многих появлялись слезы на глазах. После окончания песен люди награждали старого кобзаря аплодисментами, сердечно говорили “спасибо”, целовали, дарили книги, значки... желали долгих лет и крепкого здоровья. К этим словам я искренне присоединяю и свой голос.

Многих лет Вам, Евгений Александрович и Лидия Дмитриевна, и доброго здоровья! Чтобы бандура Ваша еще многие годы пела людям о тяжелом прошлом и светлом будущем.

*Инженер-электрик
Богатюк
(підпис)*

Москва

9/VIII – 1971 года.

№ 2

Академия художеств СССР,
Научно-исследовательский музей,
Ленинград, В – 34,
Университетская набережная, 17
Г – 136496

19 марта 1971 года.

№ 287/м

Товарищу АДАМЦЕВИЧУ Е. А.

Глубокоуважаемый Евгений Александрович!

Литературно-художественная общественность горячо и сердечно благодарит Вас за талантливое и вдохновенное выступление 9 марта 1971 года в концерте, в Академии художеств, на торжественном вечере, посвященном 157 годовщине со дня рождения Великого Кобзаря Украины Т. Г. Шевченко.

* Фольклористи стверджують, що Є. Адамцевич не є автором “Запорізького маршу”, а лише один із небагатьох кобзарів зберіг його у своєму репертуарі, давши твору нове життя.

Желаем Вам доброго здоровья и надеемся, что Вы будете и в дальнейшем дорогим нашим гостем.

*С глубоким уважением –
директор научно-
исследовательского музея
Академии художеств СССР*

*Е. В. Гришина
(підпис)*

*Председатель Общественного
Совета при мемориальной
мастерской Т. Г. Шевченко* М. И. Комиссарова
(підпис)

№ 3

ДО РАДИ МІНІСТРІВ УРСР

Правління Музично-хорового товариства УРСР просить Раду Міністрів УРСР розглянути питання про призначення персональної пенсії видатному українському радянському кобзареві Адамцевичу Євгену Олександровичу.

Кобзарська діяльність Адамцевича є вагомим вкладом у розвиток народного мистецтва на Україні.

Адамцевич як один із кращих кобзарів був учасником республіканської наради кобзарів і лірників 1939 р., а також всесоюзної наради фольклористів у 1940 році.

Кобзар Адамцевич виконував свої думи та пісні в народному кобзарському стилі, що збагачує його виконавську палітру, він не лише чудовий виконавець, а й талановитий творець дум та пісень.

Творчість Адамцевича широко висвітлюється та висвітлювалась у пресі і наукових роботах, його нагороджено багатьма грамотами та цінними подарунками, кобзар і зараз виступає перед багатьма аудиторіями України і завжди користується великим успіхом у слухачів.

Враховуючи великий внесок кобзаря у розвиток музично-хорового мистецтва, Президія Правління Музично-хорового товариства УРСР Постановою № 38 від 26 червня 1969 року обрала Адамцевича Є. О. почесним членом Музично-хорового товариства УРСР.

*Голова правління
Музично-хорового товариства УРСР,
народний артист УРСР*

*С. Козак
(підпис)*

№ 4

НАКАЗ по Правлінню Музично-хорового товариства УРСР

м. Київ № 122

14 липня 1971 р.

Протягом тижня член Кобзарського об'єднання товариства Адамцевич Євген Олександрович та його дружина Лідія Дмитрівна, за дорученням правління товариства, обслуговували своїми виступами численних відвідувачів Канівського державного Музею-заповідника "Могила Т. Г. Шевченка".

За виступи на Тарасовій горі кобзарю Адамцевичу Є. О. та його дружині Лідії Дмитрівні оголосити подяку.

*Голова правління Музично-хорового
товариства УРСР,
народний артист УРСР*

*С. Козак
(підпис)*

№ 5

ХАРАКТЕРИСТИКА

Євген Олександрович Адамцевич – один з представників традиційного народного кобзарства, манера виконання досить оригінальна і дещо відмінна від багатьох інших кобзарів, чудова експресія, імпровізаційність і чуття музичної фрази – постійні супутники кобзарського успіху.

Кобзар Адамцевич не лише прекрасний виконавець, він також і творець дум та пісень.

Творча діяльність Адамцевича широко висвітлювалась у республіканській пресі, він – учасник багатьох телевізійних і радіопередач. Адамцевич вніс свій вклад у розвиток та популяризацію кобзарського мистецтва на Україні. Товариш Адамцевич Є. О. – активний учасник концертів, лекцій, бесід, які проводить Музично-хорове товариство УРСР, він також надає методичну допомогу багатьом бандуристам України.

Враховуючи великий внесок у розвиток кобзарського мистецтва на Україні, Євгену Олександровичу Адамцевичу присвоєно звання "Почесний член Музично-хорового товариства УРСР".

*Голова об'єднання народних
співців-кобзарів при Музично-
хоровому товаристві УРСР*

*А. Гришин
(підпис)*